

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
1463 sayılı 31 avqust 2012-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.**

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL P R O Q R A M I

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060704 – Baytarlıq

BAKI – 2012

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060704 – Baytarlıq** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060704 – Baytarlıq** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

2. 060704 – Baytarlıq ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060704 – Baytarlıq İxtisaslaşmalar: <i>- Epizotologiya və infeksiya xəstəlikləri</i> <i>- Parazitologiya və ivazion xəstəliklər</i> <i>- Yoluxmayan daxili xəstəliklər</i> <i>- Mamalıq, ginekologiya və süni mayalanma</i> <i>- Baytarlıq cərrahiyyəsi</i> <i>- Baytar-sanitar ekspertizası</i> <i>- Baytarlıq əczaçılığı</i>	Magistr	2 il (qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay artıqdır)	120

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

3.1. Magistrin ixtisas xarakteristikası

Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və

pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.

3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnmişdir:

- tədris zamanı fərdi yanaşma ilə auditoriyanın idarə edilməsinə nail olmaq (ÜK-1);
- xarici dildə dinləmə, anlama, danışmaq və dialoji nitq qabiliyyətinə nail olmaq (ÜK-2);
- xarici dildən tərcümə etmə bacarığına yiyələnmək (ÜK-3);
- pedaqoji davranış və münasibətləri mənimsəmək (ÜK-4);
- təlim və tərbiyənin başlıca cəhətlərinin öyrənilməsi və dialektikanın dərk olunmasına nail olmaq (ÜK-5);
- psixi proseslər, hallar, halətlər, vəziyyətlər, psixi xassələr və xüsusiyyətləri mənimsəmək (ÜK-6);
- öz əməyini elmi əsaslar üzrə təşkil etməyi, peşə fəaliyyət dairəsinə aid olan məlumatların toplamaq, emalı və saxlanması kompyuter metodlarından istifadə etmək (ÜK-7);
- texniki, maliyyə və insan faktorunun nəzərə alınması, idarəetmə prinsiplərinin və istehsal münasibətlərinin əsaslarına aid biliklərə malik olmaq (ÜK-8);
- öz ixtisasının mahiyyətini, sosial əhəmiyyətini və konkret fəaliyyət sahəsinə aid fənlərin əsas problemlərini dərk etmək, onların konkret tətbiq sahələrini bilmək, tam biliklər sistemində fənlərarası əlaqələri görmək (ÜK-9);

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnmişdir:

Elmi-tədqiqat fəaliyyəti üzrə:

- fəlsəfi qanunlara istinad edərək daima kliniki düşüncəni inkişaf etdirmək və mükəmməlləşdirmək (PK – 1);
- dişi və erkək heyvanların cinsiyyət üzvlərinin anatomiyasını öyrənmək (PK-2);
- törədicilərin yemləndirilməsi və saxlanması bilmək (PK – 3);
- törədicilərin istifadə edilməsi və sperma alınma qaydalarını bacarmalıdır (PK - 4);
- orqanizmdən kənar xarici mühitin spermaya təsirini bilmək (PK – 5);
- spermanın xarici əlamətlərinə görə keyfiyyətinin öyrənilməsinə bacarmaq, (PK – 6);
- qanın morfoloji təhlilini apararkən alınan nəticələri təhlil etmək (PK – 7);
- xəstəliklərin təsnifatı və sindromlarını, onların etiologiya, müasir diaqnostika üsullarını, müasir və effektiv profilaktika və müalicə üsullarını bilmək (PK – 8);
- aparılan müayinə və müalicə prosesinin təhlil edilmə ardıcılığı və metodlarını bilmək (PK – 9);

- körpə və iri k/t heyvanlarında maddələr mübadiləsi və müxtəlif çatışmazlıq (vitamin, mineral, makro və mikro elementlər) nəticəsində əmələ gələn xəstəliklərə qarşı aparılan tədbirləri bilmək **(PK – 10)**;
- dərman xammalının müasir təsnifatı və analiz üsullarını bilmək **(PK- 11)**;
- ərzaq məhsullarında və xammalında yoluxucu xəstəlik törədən patogen mikroorqanizmləri tanımaq **(PK - 12)**;
- heyvan və bitki mənşəli məhsul və xammalların hansı təhlükə mənbəyi olmasını müəyyən etmək **(PK - 13)**;
- ərazinin epizootik vəziyyətinin öyrənmək **(PK-14)**;
- rayon və Respublikanın epizootik xəritəsini tərtib etmək **(PK-15)**;
- infeksiyon xəstəliklərin allergik diaqnozu məqsədilə, allergiya sınaqlarının həyata keçirilməsini bacarmaq **(PK-16)**;
- magistrlik dissertasiyalarının tərtib olunmasına qoyulan tələblər və dissertasiyaların tərtib edilmə metodikasını bilmək **(PK-17)**;
- dissertasiya işinin işçi planlarının hazırlanmasını bacarmaq **(PK-18)**;
- elmi-tədqiqat işləri üzrə alınmış müsbət nəticələri sərbəst şəkildə sistemləşdirmək, əsaslandırmaq və istehsalata tövsiyələr şəklində təqdim etmək **(PK-19)**;

Pedaqoji fəaliyyət üzrə:

- həkimlik (cərrahlıq) vərdişlərini mütəmadi olaraq yüksəltməyə səy göstərmək **(PK – 20)**;
- təhsil aldığı müddətdə elə çalışmalıdır ki, baytarlıq cərrahiyyəsi ixtisasının yüksək zirvəsini fəth edə bilsin **(PK – 21)**;
- həkim (ginekoloq) vəzifələrini müntəzəm olaraq yüksəltməyə səy göstərmək **(PK – 22)**;
- parazitər orqanizmlərin qidada yol verdiyi fəsadlar barədə maarifləndirici işi bacarmaq **(PK-23)**;
- tədris və tədris-metodiki materialların hazırlanmasını bacarmaq **(PK-24)**;
- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərinin tədrisi qabiliyyətinə **(PK-25)**;
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilməyə **(PK-26)**;

İstehsal-texnoloji fəaliyyət üzrə:

- heyvanların düzgün təsbit edilməsini həyata keçirmək **(PK –27)**;
- əməliyyatdan əvvəl heyvanın dərman preparatları ilə sakitləşdirilməsini icra etmək **(PK –28)**;
- cərrahi alətlərin tikiş materiallarının, sarğı materiallarının, cərrahi geyimlərin sterilizasiya üsullarını bilmək və onları icra etmək **(PK – 29)**;
- narkoz və yerli keyitmə üsullarını heyvana tətbiq etməyi bilmək və bacarmaq **(PK – 30)**;

- inyeksiya, infuziya, plevranın, qarın boşluğunun, sidik kisəsinin punksiyası, qaramalda işgənbənin, atlarda isə kor bağırsağın deşilməsi kimi məsələləri bacarmaq **(PK – 31)**;
- xırda heyvanlarda ətraf sümüklərinin sınmasının diaqnostikasını bilməli, rentgenoqrafiyanı sərbəst aparmaq **(PK – 32)**;
- cərrahi əməliyyatın planını tərtib etmək, yaraların işlənməsini həyata keçirmək **(PK – 33)**;
- autohemoterapiyanı sərbəst icra etmək **(PK –34)**;
- heyvanlarda göz xəstəliyinin diaqnostikasını, müalicəsini və profilaktikasını həyata keçirmək **(PK – 35)**;
- mamalıq yardımı alətlərini işləmək **(PK – 36)**;
- çətin doğan heyvana mamalıq yardımı üçün hazırlanmağı bacarmalıdır **(PK – 37)**;
- balanı doğramaq üçün istifadə edilən alətlərin istifadə qaydalarını bacarmaq **(PK – 38)**;
- mamalıq xəstə heyvanın qəbul qaydalarını bilmək, belə heyvanların kliniki müayinəsini aparmaq və düzgün diaqnoz qoymağı bacarmaq **(PK – 39)**;
- yeni doğulmuş balanın fizioloji xüsusiyyətlərini bilmək və onların müalicə üsullarını bacarmaq **(PK – 40)**;
- inəklərin doğumdan sonrakı dövrdə baş verən xəstəliklərini bilmək və onların müalicəsini bacarmaq **(PK – 41)**;
- heyvanlarda süd vəzilərinin quruluşunu bilmək və onların müalicə üsullarını bacarmaq **(PK – 42)**;
- heyvanlarda mastit xəstəliyini əmələ gətirən səbəbləri bilmək və onlarda yeni müalicə üsullarını bacarmaq **(PK – 43)**;
- heyvanlarda qısırlığı əmələ gətirən səbəbləri bilmək və onların aradan qaldırılmasını bacarmaq **(PK – 44)**;
- süni mayalanmada işlənən məhlulların hazırlanmasını bilmək **(PK – 45)**;
- törədicilərdən spermanın alınma üsulunu bilmək **(PK – 46)**;
- spermanın inək və camışlara yeridilmə texnikasını bacarmaq **(PK – 47)**;
- inək və camışlara spermanı rektoservikal üsulla yeritmək **(PK-48)**;
- payet tipli spermanı inək və düyələrə yeritmək **(PK –49)**;
- müalicəni başlamadan öncə heyvana yanaşma və təsbit etmə qaydalarına riayət etmək **(PK – 50)**;
- müalicəni başlamadan öncə aparılan müalicənin ardıcılığını müəyyənləşdirməlidir **(PK – 51)**;
- dərman maddələrini yeritmə qaydalarını – dərialtı, vena daxili, əzələ daxili və ağız boşluğuna müxtəlif zondları yeritmək **(PK – 52)**;
- auto, hetero, hemo terapiyanın aparılmasını sərbəst bacarmaq **(PK – 53)**;
- müxtəlif növ heyvanlarda daxili orqanların yerləşməsini və onların müayinə üsullarını bilmək **(PK – 54)**;
- sidikdə biofiziki və biokimyəvi müayinələrin aparılma qaydalarını bilmək və bacarmaq **(PK – 55)**;

- qan və sidiyin, işgənbə və mədə möhtəviyatının ümumkliniki müayinə üsullarını bilmək **(PK – 56)**;
- müxtəlif növ heyvanlarda terapevtiki əməliyyatların aparılma qaydalarını bilmək **(PK-57)**;
- müxtəlif orqan və toxumalarda gedən patoloji proseslərin təsir mexanizmi, inkişafı və qarşısı alınma üsullarını bilmək **(PK – 58)**;
- istehsalat şəraitində baytarlıq fizioterapiyasının (infraqırmızı və ultrabənövşəyi şüalar, naftalan nefti, duş, vanna) tətbiqi üsullarını bilmək **(PK – 59)**;
- müasir əczaçılıq texnologiyasında dərman preparatları və dərman formalarının aptek və sənaye istehsalında Dövlət normativ-texniki tələblərini bilmək **(PK-60)**;
- ayrı-ayrı dərman formalarının hazırlanma texnologiyasını bacarmaq **(PK-61)**;
- dərman preparatlarının aptek və əczaçılıq sənayesi şəraitində hazırlanma prosesini təşkil etmək və həyata keçirmək **(PK-62)**;
- dərman preparatlarının kimya-əczaçılıq analizini aparmaq **(PK- 63)**;
- dərman bitkilərinin kimyəvi tərkibi və standartizasiyası qaydalarını bilməlidir **(PK- 64)**;
- dərman bitkiləri və xammalının tədarükünü, ilkin emalını, standart vəziyyətə gətirmək **(PK- 65)**;
- emal prosesində XASSP prinsiplərini bilmək **(PK- 66)**;
- epizootoloji müayinələrin həyata keçirilməsi bacarığına malik olmaq **(PK-67)**;
- müayinələr üçün qanalma və süd nümunəsi götürmək **(PK-68)**;
- qan və südalma zamanı təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət etmək **(PK-69)**;
- spesifik profilaktika tədbirlərini həyata keçirmək **(PK-70)**;
- dezinfeksiya, dezinfeksiya və deratizasiya tədbirlərini işləyib hazırlamaq və həyata keçirmək **(PK-71)**;
- patoloji nümunəni götürmək, qablaşdırmaq və laboratoriyaya göndərmək prinsipləri bacarmaq **(PK-72)**;
- təcrübə heyvanlarını müvafiq üsullar vasitəsilə yoluxdurmağa yiyələnmək **(PK-73)**;
- seroloji müayinələri həyata keçirmək **(PK-74)**;
- immunoferment analizləri (ELİSA) yerinə yetirmək **(PK-75)**;
- kütləvi vaksinasianın xəstələnmə dərəcəsinə təsirinin analizini bilmək **(PK-76)**;
- parazitoloji müayinələrin həyata keçirilməsi bacarığına malik olmaq **(PK-77)**;
- heyvanlardan kal götürülməsini öyrənmək **(PK-78)**;
- qan yaxmalarının hazırlanmasını öyrənmək **(PK-79)**;
- invazion xəstəliklər zamanı profilaktika tədbirlərini həyata keçirmək **(PK-80)**;
- antihelmint preparatlarının orqanizmə müxtəlif üsul və vasitələrlə tətbiqini bacarmaq **(PK-81)**;
- patoloji nümunələrin müayinəsini bacarmaq **(PK-82)**;
- xarici mühitin və peyinin parazit yumurta və sürfələrindən zərərsizləşdirilməsi prinsiplərini bacarmaq **(PK-83)**;

- müxtəlif helmint yumurtalarını və sürfələrini təfriq etmək (PK- 84);
- helmintiskopik, helmintoovoskopik, helmintolyarvoskopik müayinələri aparmaq (PK- 85);

Təşkilati-inzibatçılıq fəaliyyəti üzrə:

- istənilən şəraitdə cərrahi qaydada əllərin və əməliyyat sahəsini hazırlamaq (PK-86);
- yaralı heyvanlara ilk yardım göstərmək (PK -87);
- təsərrüfatlarda cərrahi dispanzerizasiyanı aparmaq (PK – 88);
- heyvanlara humanist yanaşmaq və onların qayğısına qalmaq (PK – 89);
- müalicədən əvvəl heyvana verilən dərman preparatının verilməsini icra etmək (PK – 90);
- spermanın duruldukları, saxlanması və nəql edilməsini bilmək (PK – 91);
- spermanın maye azotda (-196) dondurulub saxlanmasını öyrənmək (PK – 92);
- xəstə heyvanların qəbul qaydalarını, xəstəlik tarixinin tərtibini, ilkin kliniki müayinənin aparılmasını, nəticəni təhlil edərək düzgün diaqnoz qaydasını bacarmaq (PK – 93);
- terapevtiki texnikanın və fizioterapiyanın metod və üsullarını bilmək (PK – 94);
- baytarlıq terapiyasında istifadə edilən müasir dərman preparatlarını, təsir etmə mexanizmini, istifadə qaydalarını bilmək (PK – 95)
- istehsalat (fermer təsərrüfatları) şəraitində dispanzerizasiya aparılması, kütləvi və fərdi şəkildə müalicə üsulları və metodlarını bilmək (PK – 96);
- körpə k/t heyvanlarının xəstəliklərinin təsnifatını, qrup və individual şəkildə müalicə və profilaktika tədbirlərini aparmaq (PK – 97);
- müxtəlif növ körpə və iri k/t heyvanlarında zəhərlənmələrə qarşı aparılan müalicə və profilaktika üsullarını bilmək (PK – 98);
- dərman preparatlarının keyfiyyətini qiymətləndirmək və identifikasiyasını bacarmaq (PK- 99);
- əczaçılıq müəssisə və təşkilatlarının fəaliyyətinin tənzimlənməsində rəhbər tutulan əsas normativ-hüquqi sənədləri bilmək (PK-100);
- biopreparatların alınma mənbələrini, vaksinlərin alınma üsulları, növləri, istehsal prinsiplərini bilmək (PK-101);
- heyvan xammalı və məhsullarının tədarükünə baytar-sanitariya nəzarətini bilmək (PK-102);
- emal müəssisələri üçün ərazinin seçilməsində sanitar-gigiyenik qaydaları bilmək (PK- 103);
- müəssisənin tikintisi zamanı sanitar-gigiyenik qaydalara riayət etmək (PK- 104);
- müəssisənin tikintisi zamanı sanitar- gigiyenik normaları bilmək (PK- 105);
- heyvan və bitki mənşəli məhsul və xammalların insanlarda xəstəlik törədici xüsusiyyətlərini bilmək (PK-106);
- heyvanların (quşların) düzgün təsbit edilməsini həyata keçirmək (PK-107);
- sterilizasiya metodlarının həyata keçirilməsini bacarmaq (PK-108);

- vaksirlərin orqanizmə müxtəlif üsul və vasitələrlə tətbiqi qanunauyğunluğunu bilmək və bacarmaq **(PK-109)**;
- tam helmintoloji yarmanın qanunauyğunluqlarına yiyələnmək və ilkin diaqnoz qoymağı bacarmaq **(PK-110)**;
- patoloji nümunələrin götürülməsi, qablaşdırılması, etikətlənməsi və laboratoriyaya göndərilməsinə bacarmaq **(PK-111)**;
- diaqnostik dehelmintizasiyanı bilmək **(PK- 112)**;
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyə **(PK-113)**;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmağa, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etməyə **(PK-114)**;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilməyə, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilməyə **(PK-115)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilməyə, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və/və ya qiymətləndirə bilməyə **(PK-116)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirməyə **(PK-117)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmağa, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilməyə **(PK-118)**;
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərməyə **(PK-119)**;
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımağa **(PK-120)**;
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranma bilməyə, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyət və sosial rolunu anlamağa, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmağa **(PK-121)**;
- davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirməyə, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilməyə **(PK-122)**;

Servis fəaliyyəti üzrə:

- cərrahi xəstə heyvanın qəbul qaydalarını bilmək, belə heyvanların kliniki müayinəsini aparmaq və düzgün diaqnoz qoymağı bacarmaq **(PK –123)**;
- qan axıntısının müvəqqəti və daimi dayandırılması üsullarını bilmək, bint və hərəkəti məhdudlaşdıran sarğıları qoymaq **(PK –124)**;
- istənilən vaxtda mamalıq xəstəliklərini və aparılan müalicə üsullarını bacarmaq **(PK – 125)**;
- doğum aktını çətinləşdirən eybəcərliklərin və anomaliyaların müxtəlif səbəbdən baş verməsini bilmək **(PK – 126)**;

- kəlt heyvanlarında doğumun başlanmasını bilmək, onlara yardım qaydalarını bacarmaq (PK – 127);
- inəklərdə doğumun yaxınlaşmasını göstərən əlamətləri bilmək və onlara yardım qaydalarını bacarmaq (PK – 128);
- erkək heyvanların cinsiyyət orqanlarının vəziyyətini bilmək, ətraf orqanlarının əzələləri, dırnağı yoxlamaq, həzm, tənəffüs və ürək–damar sisteminin müayinə etmək (PK – 129);
- süni mayalanma üsulu ilə yeni cinslərin yaradılmasını bilmək və qısa müddətdə başa çatdırılmasını bacarmaq (PK – 130);
- iribuynuzlu heyvanlarda kitabça və işgənbəyə dərman maddəsinin yeridilmə məqsədini və texnikasını bilmək (PK – 131);
- körpə heyvanlarda qarın boşluğuna dərman maddəsinin yeridilmə qaydalarını bilmək (PK – 132);
- sidik kisəsinin katerizasiyasını və dərman maddələrinin yeridilməsini bacarmaq (PK – 133);
- təsərrüfatlarda dispanzerizasiyanın aparılmasını bilmək və bacarmaq (PK – 134);
- heyvanlara yanaşma qaydaları, təsbit edilməsi və təhlükəsizlik texnikasını bilmək (PK-135);
- istifadə olunan terapevtiki texnika, müalicə və profilaktika metodlarının xüsusiyyətlərini bilmək (PK – 136);
- kimya-əczaçılıq analizini, onun müasir metodlarını və onu təsdiq edən normativ sənədləri bilmək (PK-137);
- heyvan xammalı və məhsullarının saxlanmasına daim baytar-sanitariya nəzarətini icra etməyi bacarmalıdır (PK- 138);
- heyvan xammalı və məhsullarının nəql edilməsinə baytar-sanitariya nəzarətini bacarmalıdır (PK-139);
- heyvan xammalı və məhsullarının işlənməsinə baytar-sanitariya nəzarətini bilməlidir (PK-140);
- invaziya mənbəyini və yoluxma yollarını bilməlidir (PK- 141);
- müalicəvi və profilaktiki dehelmintizasiyaların vaxtını və aparılmasını bilməlidir (PK- 142).

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

4.1.1. 060704 – Baytarlıq ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat;
- pedaqoji;

- istehsal-texnoloji;
- təşkilati-inzibatçılıq;
- servis və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat fəaliyyətləri:

- elmi tədqiqat işlərinin işçi planlarının hazırlanması;
- respublikada və xarici ölkələrdə mövcud olan elmi-texniki təcrübənin öyrənilməsi, məlumatların toplanması, tədqiq edilməsi və sistemləşdirilməsi;
- tədqiqatın aparılma metodikasının işlənməsi;
- təcrübənin nəticələrinin tədqiq olunması və sistemləşdirilməsi;
- təcrübənin nəticələrinə dair hesabatların və elmi nəşrlərin hazırlanması.

Pedaqoji fəaliyyətlər:

- profil fənləri üzrə müxtəlif dərslərin hazırlanması və keçilməsi;
- tədris və tədris-metodiki materialların hazırlanması;
- tələbələrin təcrübə işlərinə rəhbərlik edilməsi;
- istehsalatda texniki işçi heyətinin təlimləndirilməsi.

İstehsal-texnoloji fəaliyyətlər:

- ərazilərdə ümumi baytarlıq (müalicə, cərrahi, sanitar-epidemioloji, mamalıq, süni mayalandıra və s.) xidmətinin təşkili;
- heyvandarlıq təsərrüfatının təşkili, inkişaf etdirilməsi və idarə olunmasına dair layihələrin işlənməsi;
- heyvanlar üzərində monitorinqin təşkili;
- heyvandarlıqda seleksiya işinin təşkili.

Təşkilati-inzibatçılıq, o cümlədən servis fəaliyyətləri:

- Baytarlıqda istehsal prosesinin təşkili;
- İşçi heyətin təlimləndirilməsi və iş planlarının hazırlanması;

- Müəssisənin texniki-iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsi və lazımi sənədlərin hazırlanması;
- Məhsul istehsalında standartlara əməl olunması və bununla bağlı idarəetmənin təşkili və istehsalatda nizam-intizamın təmin olunması;
- Baytarlıq müəssisələrində, təşkilatlarda və baytarlıq yönümlü layihələrdə təlimlərin-seminarların keçirilməsi, layihələrin tərtibi, informasiya-məsləhət xidmətlərinin təşkili və peşə fəaliyyətinə aid digər məsələlər üzrə xidmətlərin göstərilməsi.

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün kodu	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vərdişlər baxımından)	Fənn bölümləri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF – B00	<p>Humanitar fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dinləmə və anlamayı; - danışmaq və dialoqi nitqi; - tərcümə etməni; - pedaqoji davranışı; - pedaqoji münasibətləri; - təlim və tərbiyənin başlıca cəhətlərini; - dialektik gerçəkliyin dərk olunmasını. - psixi prosesləri; - psixi hallar və ya psixi halətlər, vəziyyətləri; - psixi xassələri və ya xüsusiyyətləri. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nitqi ilk söhbətdən başa düşməyi; - ixtisasa dair dialoq qurmağı; - ixtisasa dair mətnləri tərcümə etməyi; - pedaqoji davranış qaydalarını; - pedaqoji münasibətlərin qurulmasını; 	14	<p>MHF – B01 <i>Xarici dil</i></p> <p>MHF – B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i></p> <p>MHF – B03 <i>Psixologiya</i></p> <p>MHF – B04 <i>Seçmə fənn*</i></p>	<p>6</p> <p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>ÜK-1</p> <p>ÜK-2</p> <p>ÜK-3</p> <p>ÜK-4</p> <p>ÜK-5</p> <p>ÜK-6</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - tədrisin innovativ üsullarla qurulmasını; - fərdi yanaşma üsulundan istifadəni; - fərdlərlə psixi davranışı; - müxtəlif fərdlərin psixoloji durumunun idarə olunmasını; - psixi xassələr və ya xüsusiyyətlərin idarə edilməsini. <p>Yiyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - təfəkkür qabiliyyətli nitq vərdişlərinə; - pedaqogikanın ümumi əsaslarına; - didaktika, təlim, təhsil və tərbiyə nəzəriyyəsinə; - pedaqoji təlimin mənimsədilməsinə; - gənclərin dünyagörüşünün formalaşdırılmasına; - müxtəlif fərdlərlə davranma qaydalarına; - pedaqoji durumun özündə dərkinə. 				
MİF – B00	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənləri bölmü Bu bölmə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - байтарлыг त्याбабятинин мцасир проблемлярина щяср едилмиш ядыбиййат мялуматлары иля ишлямяйи; - елми-тядгигат ишляринин апарылмасыны, тяшкили принциплярини, ясас тядгигат цсулларыны, експериментин нязяри ясасларыны, биометрия вя статистика цсулларыны; - heyvanların topoqrafik anatomiyasını, iri, xırda və vəhşi heyvanlarla işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarını, aseptika və antiseptika qanunlarını, baytarlıq cərrahiyyəsində tətbiq edilən və yeni dərman preparatlarını; - yaraların təsnifatını, yara prosesinin biologiyasını, yaraların sağalma növlərini, travmanın orqanizmə ümumi və yerli təsirini, bütün növ cərrahi patologiyaların təsnifatını, inkişaf dinamikasını, simptomatikasını və diaqnostikasını; - cərrahi dispanserizasiyasının təşkilini, baytar cərrahin etika və deontologiyasını. - xırda heyvanların anesteziologiyası və reanimatologiyasının əsaslarını; - heyvanların süni mayalanmaya 	76	<p>MİF – B01 <i>Baytarlığın müasir problemləri</i></p> <p>MİF – B02 <i>Baytarlığın tarixi və metodologiyası</i></p> <p>MİF – B03 <i>Ali məktəb tərəfindən müəyyən edilən fənn</i></p> <p>MİF – B04 <i>İxtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i></p> <p>MİF – B05 <i>Seçmə fənn*</i></p>	4 2 4 42 24	<p>ÜK-3 ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-8 PK-9 PK-10 PK-11 PK-12 PK-13 PK-14 PK-15 PK-16 PK-17 PK-18 PK-19 PK-20 PK-21 PK-22 PK-23 PK-24 PK-25 PK-26 PK-27 PK-28 PK-29</p>

	<p>yararlılığını, qısır heyvanın qeydə alınmasını, bütün növ heyvanların fərdi klinik müayinə sxeminin düzgün aparılma qaydasını balalığın yerləşmə topoqrafiyasını;</p> <p>- dişi heyvanlarda yumurtalıqların yerləşməsini, funksiyasını, hər yumurtada hazırlanan yumurta hüceyrələrinin miqdarını;</p> <p>- yelin xəstəliklərinin başvermə səbəblərini, sağım işinin düzgün təşkil edilməsini, doğum şəraitinin təşkil olunmasını, yelin xəstəliklərinin təsnifatını, inkişaf dinamikasını, diaqnostika və müalicəsini.</p> <p>- spermanın alınma və qiymətləndirilməsini, patoloji spermatazoidlərin hesablanması, duruldulmasını, saxlanma və göndərilməsini, k/t heyvanlarında süni mayalanmanın təşkil qaydasını;</p> <p>- heyvanlara yanaşma qaydalarını, orqan və sistemlərin topoqrafiyası və təsnifatını, təsbit etmə və təhlükəsizlik qaydalarını;</p> <p>- qeyri-spesifik profilaktikanın daxili xəstəliklərdə əhəmiyyətini, terapiyanın metod və vasitələrini;</p> <p>- heyvan orqanizmində orqan və sistemlərin yerləşməsini, müayinə üsullarını;</p> <p>- xəstəliyin gedişi və aqibətini, aparılan müalicənin əhəmiyyətini, xəstəliyə diaqnoz qaydasını və profilaktiki tədbirləri;</p> <p>- müxtəlif növ körpə heyvanların anatomo-fizioloji xüsusiyyətlərini, körpə heyvanlarda daxili xəstəliklərin təsnifatını, aparılan müayinə üsullarını;</p> <p>-körpə heyvanlarda daxili xəstəliklərin ümumi profilaktika tədbirlərini;</p> <p>- zülal, karbohidrat, yağ pozğunluqları ilə keçən xəstəliklərin təsnifatını, əsas kliniki əlamətlərini, sindomlarını, müalicə və profilaktik tədbirləri;</p> <p>- piylənmə, alimentar distrofiya və ketoz</p>				<p>PK-30 PK-31 PK-32 PK-33 PK-34 PK-35 PK-36 PK-37 PK-38 PK-39 PK-40 PK-41 PK-42 PK-43 PK-44 PK-45 PK-46 PK-47 PK-48 PK-49 PK-50 PK-51 PK-52 PK-53 PK-54 PK-55 PK-56 PK-57 PK-58 PK-59 PK-60 PK-61 PK-63 PK-64 PK-65 PK-66 PK-67 PK-68 PK-69 PK-70 PK-71 PK-72 PK-73 PK-74 PK-75 PK-76 PK-77 PK-78 PK-79 PK-80 PK-81 PK-83</p>
--	---	--	--	--	---

	<p>xəstəliklərinin əmələgəlmə səbəblərini, xəstəliklərin patogenetik mexanizm inkişafını və onlara qarşı mübarizə tədbirlərini;</p> <ul style="list-style-type: none"> - mineral və vitamin çatışmazlığı xəstəliklərinin təsnifatını və əmələ gəlmə səbəblərini, müasir mübarizə tədbirlərini. - müasir əczaçılıq texnologiyasında dərman preparatları və dərman formalarının aptek və sənaye istehsalında Dövlət normativ-texniki tələblərini; - dərman vasitələrinin keyfiyyətini reqlamentləşdirən və bunun tənzimlənməsinə dair rəhbər tutulan prinsipləri və müddəaları; - kimya-əczaçılıq analizini, onun müasir metodlarını və onu təsdiq edən normativ sənədləri; - farmakoqnoziyanın müasir durumu və nailiyyətlərini, dərman bitkilərinin kimyəvi tərkibi və standartizasiyası qaydalarını; - dərman xammalının müasir təsnifatı və analiz üsullarını. - əczaçılıq müəssisə və təşkilatlarının fəaliyyətinin tənzimlənməsində rəhbər tutulan əsas normativ-hüquqi sənədləri; - əczaçılıq müəssisə və təşkilatlarının istehsal, təsərrüfat- fəaliyyətinin göstəricilərini təhlil etməyi və proqnozlaşdırmağı; - heyvan xammalının və məhsullarının tədarükünə, saxlanması, nəql edilməsinə və işlənməsinə daim baytar-sanitariya nəzarəti; - emal müəssisələri üçün ərazinin seçilməsi, müəssisənin tikintisi zamanı sanitariya gigiyenik qaydaları və normaları; - emal prosesində XASSP prinsiplərini; - heyvan və bitki mənşəli məhsullar, xammalların təhlükə mənbəyi kimi insanlar arasında xəstəlik törətmə xüsusiyyətlərini; - epizootologiyanın qanun və kateqoriyalarını, epizootik prosesin qanunauyğunluqlarını, epizootik xəritənin tərtibi metodikasını, epizootoloji eksperimentin növləri, infeksiya xəstəliklərin etiologiyası, epizootologiyası, patogenezi, klinikası, patoloji-anatomiyası, diaqnozu, müalicə və profilaktikasını; 				<p>PK-84 PK-85 PK-86 PK-87 PK-88 PK-89 PK-90 PK-91 PK-92 PK-93 PK-94 PK-95 PK-96 PK-97 PK-98 PK-99 PK-100 PK-101 PK-102 PK-103 PK-104 PK-105 PK-106 PK-107 PK-108 PK-109 PK-110 PK-111 PK-112 PK-113 PK-114 PK-115 PK-116 PK-117 PK-118 PK-119 PK-120 PK-121 PK-122 PK-123 PK-124 PK-125 PK-126 PK-127 PK-128 PK-129 PK-130 PK-131 PK-132 PK-133 PK-134 PK-135</p>
--	---	--	--	--	---

	<p>- infeksiyon xəstəliklərin təsnifat prinsipinlərini, xəstəliklərin təbii ocaqlığını, həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirləri, xəstəliklərə qarşı kompleks mübarizə tədbirlərini;</p> <p>- infeksiya və immunitet haqqında təlimin əsaslarını, xəstəliklərin etiologiyası, epizootologiyası, patogenezi, patomorfolojiyası, klinikası, diaqnozu, müalicə və profilaktikasını;</p> <p>- xəstəliklərin təsnifat prinsiplərini, infeksiya və infeksiyon prosesin mahiyyətini, xəstəliklərin təbii ocaqlığını;</p> <p>- xəstəliklərin baş verməsində etioloji faktorların və xarici mühit amillərinin rolunu, xəstəliklərin patogenezi, klinikasını, patomorfolojiyasını, diaqnoz üsullarını, müalicə və profilaktikasını;</p> <p>- parazitlərin morfolojiya və biologiyası, parazitlərin törətdiyi xəstəliklərin epizootologiyasını, patogenezi, kliniki nişanələrinin diaqnoz üsullarını, müalicə və profilaktikasını;</p> <p>- helmintlərin törətdiyi xəstəliklərin epizootologiyasını, patogenezi, kliniki nişanələrini, diaqnoz üsullarını, müalicə və profilaktikasını, yastı, yumru və başıtikanlı qurdların törətdiyi xəstəlikləri;</p> <p>- təkhüceyrəli parazitlərin morfolojiya, biologiyasını, onların törətdiyi xəstəliklərin epizootologiyasını, patogenezi, kliniki nişanələrini, diaqnoz üsullarını, müalicə-profilaktikasını;</p> <p>- gənələrinin cins mənsubiyyətini, quru və yaş üsulla onlara qarşı mübarizə tədbirlərini, akariform gənələrin morfolojiya və biologiyasını onların törətdiyi xəstəliklərin müalicə və profilaktikasını.</p> <p>bacarmalıdır:</p> <p>- мялуматлары анализ етмяйи вя онлардан сярбяст истифадя етмяйи;</p> <p>- сярбяст олараг елмитядгигат ишлярини планлашдырмаы, дцзэцн тяшкил етмяйи, елми експеримент гоймаы вя апармаы, алынмыш нятиъяляри биометрик вя статистик цсулларла</p>				<p>PK-136 PK-137 PK-138 PK-139 PK-140 PK-141 PK-142</p>
--	--	--	--	--	--

	<p>ишлямяйи, елми щесабатлары тяртиб етмяйи ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - heyvanların düzgün təsbit edilməsini, istənilən şəraitdə cərrahi qaydada əllərin və əməliyyat sahəsinin hazırlanmasını, cərrahi alətlərin, tikiş materiallarının, sarğı materiallarının və cərrahi geyim vasitəsinin sterilizasiyasını; - heyvanların narkozunu və yerli keyidilmə üsullarını, novakain blokalarını və fizioterapiya üsullarını, inyeksiyaları, infuziyaları və punksiyaları; - cərrahi xəstə heyvanın kliniki müayinəsini və düzgün diaqnoz qoymağı, aseptiki və irinli yaraların müalicəsini, osteosintez üsullarını, rentgenoqrafiyını və ultrasonoqrafiyanı, yaralı heyvanlara ilk yardım göstərməyi, qanaxmanın dayandırılma üsullarını; - heyvanların dırnaqlarına qulluq etməyi, heyvanlarda göz xəstəliklərinin diaqnostikasını, müalicə və profilaktikasını; - anesteziologiyanın və reanimatologiyanın müasir alət və avadanlıqlarından istifadə etmək bacarığına malik olmalı və heyvanlara müstəqil xidmət göstərməyi; - heyvanlarda rektal müayinənin aparılma qaydasını, bütün növ heyvanlarda laporotomiyadan istifadə üsullarını, balalığın normal vəziyyətinin təyin edilməsini; - diş heyvanların ginekoloji müayinəsini və onlarda əmələ gələn xəstəliklərin müalicəsini və diaqnozunu; - autohemoterapiya, laktoterapiya üsullarının aparılmasını; - müxtəlif növ müalicə üsullarının tətbiqini, yelin sinirlərinin qısa blokadasının aparılma üsullarının mənimsənilməsini; -müxtəlif növ heyvanlarda spermanın yeridilmə üsullarını; 				
--	--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - heyvanlara düzgün yanaşma təsbit etmə və təhlükəsizlik qaydalarını; - yoluxmayan xəstəliklərdə aparılan tədbirlərin yerinə yetirilməsini, terapiya növlərinin hazırlanma texnologiyasını, fizioterapiya növlərinin texniki tətbiqini; - anamnez məlumatları toplamağı müayinə üsullarını aparmağı, xəstəliyin əlamətlərini seçməyi və təhlil etməyi; - diaqnoz qoymağı, müalicə və profilaktika tədbirlərini təyin etməyi, dərman preparatını seçməyi; - körpə heyvanlara qulluq etmə qaydalarını, orqan və sistemlərin müxtəlif üsullarla müayinəsini, müalicə və profilaktiki tədbirlər zamanı terapevtiki vasitələrin istifadəsini, müayinə zamanı alınan nəticələri təhlil etməyi, xəstə heyvana ilk yardım edilməsini, dərmanların yeridilməsini; - zülal, karbohidrat, yağ pozğunluqları, alimentar distrofiya və ketoz, mineral və vitamin çatışmazlığı xəstəliklərinə qarşı aparılan tədbirlərin tərtibini, aparılan tədbirlərin planlaşdırılmasını, müalicə və profilaktika zamanı müasir preparatlarda istifadə qaydasını; - ayrı-ayrı dərman formalarının hazırlanma texnologiyasını; - dərman preparatlarının aptek və əczaçılıq sənayesi şəraitində hazırlanma prosesinin təşkili və həyata keçirilməyini; - dərman preparatlarının keyfiyyətini qiymətləndirməyi və identifikasiyasını; - dərman preparatlarının kimya-əczaçılıq analizini aparmağı; -dərman bitkilərinin və xammalının tədarükü, ilkin emalı, standart vəziyyətə gətirilməsini; - dərman xammalının kimyəvi tərkibinin təyini və standartlaşdırılmasını; - elmi əsaslarla əczaçılıq fəaliyyətinin təşkil edilməsi və idarə olunmasını; - əczaçılıq sahəsində nəzarət-rüsxəti sistemləri sferasında bütün fəaliyyət növlərinin təşkil edilməsini; - xəstə heyvanlardan alınan xammalın və heyvan məhsullarının müasir üsullarla müayinəsini; - xarici mühitdən emal sexlərinə zəhərli maddələrin düşməsinin qabağını almağı. - müəssisələrdə XASSP sistemində 				
---	--	--	--	--

<p>əsaslanan təhlükəsizliyin idarə edilməsi sistemi üçün insanların sağlamlığına təhlükə yaradan nəzarətin kritik həddinin təyinini;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ərzaq məhsullarının təhlükəsizlik göstəricilərini araşdırmağı; - heyvanların düzgün təsbit edilməsini, xəstə heyvanları müayinə etməyi, patoloji nümunə ilə işləyən zaman təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət etməyi, laboratoriya avadanlıqları ilə sərbəst işləməyi, müvafiq müayinələrini aparmağı; - laboratoriya avadanlıqları ilə sərbəst işləməyi, patoloji nümunəni götürməyi, infeksiyon xəstəliklərə düzgün diaqnoz qoymağı, dezinfeksiya və profilaktika işlərini; - xəstəliklərə düzgün diaqnoz qoymağı, infeksiyon xəstəliklərə qarşı ümumi və spesifik profilaktik tədbirləri həyata keçirməyi; - patoloji nümunəni götürməyi, fiksasiya etməyi və konservləşdirməyi, nümunə ilə işləmə qaydasını və onu zərərsizləşdirməyi; - diaqnoz üsullarını düzgün aparmağı ; - heyvanların qan və kal nümunələrini götürməyi, fiksasiyası, boyanması və mikroskopiyasını, nümunələrin qablaşdırılması, etiketləmə və göndərilməsini; - protozoozların baş vermə səbəblərini, yoluxma yollarını, müalicə-profilaktika məsələlərini; - parazit həşəratın morfolojiya və biologiyası, onların ziyankarlıq xüsusiyyətləri və mübarizə tədbirlərini. <p>үйələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - байтарлыг тябабятиндя истифадя едилян йени цсул вя аваданлыгларын тяърцбя, истещсалатда, елми-тядгигат ишляриндя тятбиг етмяк баъарыына; - апарылан елми-тядгигат ишляринин дцзэцн тяшкил едилмяси, биометрийанын яаслары вя алынмыш нятиъялярин тящлили, елми щесабатларын тяртиб едилмя гайдаларына ; 				
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - cərrahi düşüncə tərzinə, heyvanlarla işləyərkən sərbəstliyə, bütün növ heyvanlarda cərrahi əməliyyatları icra etməyə; - cərrahi xəstə heyvanın müayinəsini aparmağa və düzgün diaqnoz qoymağa; - baytarlıq andrologiyası, oftalmologiyası və ortopediyası haqda dərin biliklərə; - xırda heyvanların anesteziologiya və reanimatologiyasının əsasları haqda məlumatlara; - cinsiyyət üzvlərinin kliniki müayinəsinə və düzgün diaqnoz qoymağa, ginekoloji xəstəliklərin müalicəsinə, qısırlığın baş vermə səbəblərinə və onların təsnifatına, ayrı-ayrı icra mexanizminə; - dişli heyvanların ginekoloji xəstəliklərinin etiologiyasını, patogenezinin müalicə və profilaktikasının aparılma qaydalarına; - spermanın saxlanma texnologiyasının mənimsənilməsinə; - daxili xəstəliklərə aid terapevtiki texnikaya, terapevtiki düşüncə tərzinə, müalicə və profilaktiki tədbirlərin bütün növ heyvanlarda aparılma qaydalarına; - ümumi terapiya növləri və metodlarının təsərrüfatlarda tətbiq edilməsini icra etməyə; - heyvanların daxili xəstəliklərində əldə edilən anamnez məlumatları toplayaraq aparılan müayinələrin, xəstəliyin sindromlarını, əmələ gətirən səbəbləri təhlil etmək bacarığına; - diaqnoz qoymaq və müalicə üsulu seçmək bacarığına, profilaktiki tədbirlərin aparılmasına və terapevt həkim təfəkkürünə; - körpə heyvanların anatomo-fizioloji xüsusiyyətlərini müəyyən etməyə, yaş və fəsilədən asılı olaraq körpə heyvanların xəstəliklərini təfriq etmə bacarığına, müalicə və profilaktiki tədbirləri planlaşdırma qabiliyyətinə; - ildə bir neçə dəfə dispanzerizasiyanın planlaşdırılması və aparılması qabiliyyətinə, endemik zonalardan asılı 				
--	--	--	--	--

<p>olaraq maddələr mübadiləsi xəstəliklərinin yayılması xəritəsinin tərtibatına, premikslərin, əlavələrin hazırlanmasına, xəstəliyə uyğun müalicəvi və profilaktiki yem paylarının tərtib edilməsinə;</p> <ul style="list-style-type: none"> - əczaçılıq texnologiyası üzrə müvafiq təfəkkürə, peşəkarlıq səviyyəsinə və vərdişlərinə; -dərman preparatlarının kimya-əczaçılıq analizinin sxeminin düzgün seçilməsi və tələb olunan ardıcılıqla aparılması, əczaçılıq kimyası sahəsində elmi-tədqiqat işlərinin istiqamətinin düzgün seçilməsinə; - dərman bitki xammalının tədarükü və ilkin emalı, standart vəziyyətə gətirilməsi, dərman xammalının kimyəvi tərkibinin təyini və standartlaşdırılmasına; - istehsal, təsərrüfat-iqtisadi fəaliyyətin göstəricilərini təlil etmək və proqnozlaşdırmağa, dərman formalarının apteklərdə hazırlanmasının təşkili, maliyyə fəaliyyətinin nəticələrinin təyini və təhlili vərdişlərinə; - xəstə heyvanlardan alınmış xammalın dezinfeksiyasını və heyvan məhsullarının keyfiyyətinə baytar-sanitar nəzarəti aparılmağa; - emal müəssisələrinin sanitar-gigiyenik qiymətləndirilməsinə; - emal müəssisələrində məhsulların idarə edilməsi, müasir konsepsiyası məhsulların keyfiyyətinin idarə edilməsi və təhlükəsizliyi haqqında fəaliyyətə; - ərzaq məhsullarının təhlükəsizlik dərəcəsini müəyyənləşdirməyə. - epizootoloq düşüncə tərzinə, düzgün diaqnoz qoymağa; - epizootoyalara qarşı mübarizə tədbirlərini həyata keçirmək bacarığına; - antropozoonoz xəstəliklərlə bağlı dərin biliyə və sərbəst düşüncə tərzinə, bioloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi bacarığına, laboratoriya müayinələrini sərbəst aparmağa; - heyvanlarla işləyərkən və müvafiq laboratoriya müayinələri apararkən sərbəst əməli fəaliyyət göstərmək peşəkarlığına, bioloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi prinsiplərinə əməl etməyə; 				
--	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - epizootiya əleyhinə tədbirlər planını işləyib hazırlamağa və həyata keçirməyə, infeksiyon xəstəliklərə düzgün diaqnoz qoymaq bacarığına, laboratoriya avadanlıqlarının iş prinsipini öyrənməyə; - parazitologiyanın başlıca istiqamətlərinə, xüsusən sahib və parazit arasında yaranmış qarşılıqlı əlaqənin mahiyyətinə; - xəstəliyin profilaktikasını təşkil etməyə, biohelmintləri geohelmintlərdən fərqləndirməyə və onun diaqnoz xüsusiyyətlərinə; - müayinə üsullarına, toplanmış məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və nəticə çıxarmaq bacarığına; - həşəratların əmələ gətirdiyi xəstəliklərə diaqnoz qoymağa, müalicə və profilaktika tədbirləri üçün konkret şəraitdə, istehsalatın tələbatına uyğun məcraya yönəltməyə. 				
MET – B00	<p>Elmi-tədqiqat işləri Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməklə aşağıdakıları bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tədqiqat işlərinin planlaşdırılması, aparılması və təşkili prinsiplərini, elmi ədəbiyyatla işləmək vərdişlərini. - profil fənləri üzrə müxtəlif dərslərin hazırlanması və keçilməsini, tədris və tədris-metodiki materialların hazırlanmasını. - magistrik dissertasiyalarının tərtib olunmasına qoyulan tələblər və dissertasiyaların tərtib edilmə metodikasını, dissertasiya işinin işçi planlarının hazırlanmasını. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dissertasiya mövzusu üzrə eksperimental hissənin işlənməsini, təcrübələrin metodikalarının mənimsənilməsi, elmi - tədqiqat işlərinin hesabatlarının tərtibat prinsiplərini. -tələbələrin təcrübə işlərinə nəzarət edilməsini; - istehsalatda texniki işçi heyətin təlimləndirilməsini; - elmi-tədqiqat işləri üzrə alınmış müsbət nəticələri sərbəst şəkildə sistemləşdirməyi, əsaslandırmağı və istehsalata tövsiyələr şəklində təqdim etməyi . 	<p>Elmi-tədqiqat təcrübəsi</p> <p>Elmi-pedaqoji təcrübə</p> <p>Magistrlük dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</p>	<p>6</p> <p>6</p> <p>18</p>	<p>ÜK-4</p> <p>ÜK-5</p> <p>ÜK-7</p> <p>ÜK-9</p> <p>PK-1</p> <p>PK-2</p> <p>PK-3</p> <p>PK-4</p> <p>PK-5</p> <p>PK-6</p> <p>PK-7</p> <p>PK-8</p> <p>PK-9</p> <p>PK-10</p> <p>PK-11</p> <p>PK-12</p> <p>PK-13</p> <p>PK-14</p> <p>PK-15</p> <p>PK-16</p> <p>PK-17</p> <p>PK-18</p> <p>PK-19</p>	

	<p>Yiyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dissertasiya işinin mövzusunə uyğun elmi-tədqiqat işinin aparılmasına; - profil fənləri üzrə seminar və laboratoriya dərslərinin keçirilməsində qabiliyyətli olmağa və tələbələrle işləməyə; - müasir təhsil texnologiyalarını mənimsəmək və tədrisdə istifadə etməyə; -təcrübələrdə alınmış nəticələrin riyazi-statistik işlənməsi üsullarını öyrənməyə və bu sahədə informasiya texnologiyalarının (riyazi modelləşdirmə, proqramlaşdırma və s.) imkanlarından istifadə etməyə; - elmi-tədqiqat işlərinin aparılma səviyyəsinə, alınmış nəticələrə dair hesabat, referat, elmi məqalə hazırlamağa və dissertasiya işini sərbəst tərtib etmək qabiliyyətinə. 				
	Kreditlərin ümumi cəmi	120		120	

*Bütün bölümlərdə seçmə fənlər müvafiq səriştələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

**İxtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti:

ümumi həftələrin sayı – 94

o cümlədən:

- nəzəri təlim – 45 həftə
- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə
- imtahan sessiyaları – 15 həftə
- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə
- tətillər – 14 həftə

5. Maddi-texniki tədris bazası və kadr potensialı

5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060704 – Baytarlıq** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilənlərin ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalar, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

- 5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060704 – Baytarlıq** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2. Təhsilənlərin biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Problemləri İnstitutunun
direktoru

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Ali və orta ixtisas
təhsili şöbəsinin rəisi

_____A.Mehrabov

« ___ » _____ 2012-ci il

Kənd təsərrüfatı ixtisasları qrupu
üzrə Dövlət Təhsil Standartları
hazırlayan işçi qrupun sədri

_____N.Seydəliyev

« ___ » _____ 2012-ci il

_____İ.Mustafayev

« ___ » _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının
«Kənd təsərrüfatı və aqrar iqtisadiyyatı»
bölməsinin sədri

_____İ.Cəfərov

« ___ » _____ 2012-ci il